ANONİM ŞİRKETLER AÇISINDAN KAYITLI SERMAYE SİSTEMİNE GEÇMENİN AVANTAJLARI[1]

ADVANTAGES TO JOIN WITH RECORDED CAPITAL SYSTEM FOR JOINT-STOCK COMPANIES

Soner ALTAŞ*

ÖZ

Ülkemizde faaliyet gösteren anonim şirketlerin büyük bir çoğunluğu, mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu döneminde kurulmuştur. Eski Ticaret Kanunu'nda sadece esas sermaye sistemine yer verildiğinden dolayı da, ağırlıklı kısmı halka açık olmayan anonim şirketler, halka açık şirketlerin uzun yıllar boyunca tabi olabildiği kayıtlı sermaye sisteminden faydalanamamışlar, zorunlu olarak esas sermaye sistemini benimsem zorunda kalmışlardır. 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu ise halka açık olmayan anonim şirketlere de, esas sermaye sistemi yanında kayıtlı sermaye sistemini benimseme imkanı tanımıştır. Bu çalışmada, kayıtlı sermaye sistemini seçmenin anonim şirkete sağlayacağı temel avantajlar ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anonim Şirket, Esas Sermaye Sistemi, Kayıtlı Sermaye Sistemi, Başlangıç Sermayesi, Çıkarılmış Sermaye

ABSTRACT

The bulk of the operating joint-stock companies have been established in the rule of abolished Turkish Commercial Law numbered 6762. Due to the fact that there had been regulations only on actual capital in the abolished law, most joint-stock companies those which are non-public companies couldnt have the right to benefit from recorded capitla system that public joint-stock companies benefited and ought to accept actual capital system. With the arrival of new Turkish Commerce Law numbered 6102 which came into force in july 2012, non-public joint companies have been given the right to accept recorded capital system besides the actual system. This article studies the principal advantages that a joint-stock company will have when accepted recorded capital system.

Keywords: Joint-stock Company, Actual Capital System, Recorded Capital System, Starting Capital, Issued Capital

* Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Başmüfettişi

[1] Bu çalışmada belirtilen görüşler yazarına ait olup, çalıştığı Kurumunu bağlamaz.

M.G.T.: ***04.01.2016*** */ M.K.T.:* ***21.06.2016***

1- GİRİŞ

Ülkemizde 2014 yılı Haziran ayı itibariyle 94.828 adet anonim şirket bulunmaktadır ve bu şirketlerin çoğu 6762 sayılı eski Ticaret Kanunu döneminde kurulup esas sermaye sistemini benimsemek zorunda kalmıştır[2]. Oysa, halka açık olan anonim şirketler uzun yıllar boyunca Sermaye Piyasası Kurulu'ndan izin almak suretiyle kayıtlı sermaye sisteminden faydalanmaktadır. Halka açık olan ile olmayan anonim şirketler arasındaki bu ayrımı gidermek isteyen Yasa Koyucu, 13 Ocak 2011 tarihinde kabul ettiği 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu[3]**(TTK)**[4] ile halka açık olmayan (kapalı) anonim şirketlere de esas sermaye sistemi yanında kayıtlı sermaye sistemini benimseme imkanı tanımıştır.

Kayıtlı sermaye sistemi, özellikle sıklıkla sermaye artırımına giden ya da bulunduğu sektör itibariyle gitme gereksinimi duyan anonim şirketlere önemli bir avantaj sağladığı gibi, bazı yükümlülükleri de ortadan kaldırarak esas sermaye sistemine kıyasla şirkete önemli faydalar sağlamaktadır. İşte bu çalışmada, kayıtlı sermaye sistemini seçmenin anonim şirkete sağlayacağı temel avantajlar üzerinde durulacaktır.

2- KAYITLI SERMAYE SİSTEMİNE GEÇİŞ İÇİN GEREKLİ ŞARTLAR

Esas konumuza geçmeden önce, kayıtlı sermaye sistemine nasıl geçileceğini izah etmek gerekir. TTK'nın 332. maddesinin birinci fıkrasında ***esas sermaye*** ile ***kayıtlı sermaye*** ayrımı ortaya konulmuş; esas sermayenin "*tamamı esas sözleşmede taahhüt edilmiş bulunan sermayeyi*", kayıtlı sermayenin ise "*sermayenin artırılmasında yönetim kuruluna tanınmış yetki tavanını gösteren sermayeyi*" ifade ettiği belirtilmiştir. Diğer bir ifadeyle, kayıtlı sermaye, anonim şirketlerin, TTK'nın esas sermaye sistemindeki sermayenin artırılmasına ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın yönetim kurulu kararı ile yeni pay çıkarmak suretiyle ulaşabilecekleri azami sermaye tavanını gösteren ve esas sözleşmelerinde yer alan sermayedir.

Kayıtlı sermaye sistemine, şirketin kuruluşu sırasında geçilebileceği gibi sonradan esas sözleşme değişikliğine gidilerek de geçilebilir. 6103 sayılı Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasında, halka açık olmayan anonim şirketlerin kayıtlı sermaye sistemini kabul etmelerine, daha sonra bu sisteme geçmelerine, sermayelerini artırmalarına, kayıtlı sermaye tavanını yükseltmelerine, sistemden çıkmalarına ve çıkarılmalarına, yönetim kurulunun imtiyazlı ve primli paylar ihracına, rüçhan haklarını kanun çerçevesinde sınırlamasına ve diğer hususlara ilişkin usul ve esasların Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir tebliğle düzenleneceği belirtilmiştir. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı da ***Halka Açık Olmayan Şirketlerde Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ***[5] ***(Tebliğ[6])*** ile anılan usul ve esasları düzenlemiştir.

Kuruluşta kayıtlı sermaye sistemini kabul edecek şirketlerde başlangıç sermayesinin en az

---

[2] Bkz. Şirket İstatistikleri Bülteni, Haziran 2014, sayı:11, http://icticaret.gtb.gov.tr/data/ 5315a212487c8e0fd48d2262/ Şirket İstatistikleri Bülteni (Haziran-2014).pdf, Erişim: 19 Aralık 2015

[3] 14 Şubat 2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

[4] Çalışmamızda, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu için "TTK" kısaltması kullanılmıştır.

[5] 19 Ekim 2012 tarihli ve 28446 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

[6] Çalışmamızda Halka Açık Olmayan Şirketlerde Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ için "Tebliğ" kısaltması kullanılmıştır.

100.000 TL olması ve bunun tamamının ödenmiş olması gerekir (Tebliğ, m.5/f.2). Bu şirketlerin esas sözleşmelerinde en az;

a) Başlangıç sermayesi,
b) En fazla ***beş yıl*** olmak üzere yönetim kuruluna verilen sermayeyi kayıtlı sermaye tavanına kadar artırma yetkisinin süresi, sürenin başlangıç ve bitiş tarihleri,
c) Kayıtlı sermaye tavanı,
ç) Yönetim kurulunun sermaye artırımına ilişkin kararının ne şekilde ilan edileceği

hususlarının belirtilmesi zorunludur (Tebliğ, m.5/f.3).

Kuruluşta kayıtlı sermaye sistemini kabul etmek isteyen şirketler, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü'ne başvurarak izin alırlar. Bu izin; TTK'nın 333. maddesi uyarınca kuruluşu izne tabi olan şirketlere (Bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, tüketici finansmanı ve kart hizmetleri şirketleri, varlık yönetim şirketleri, sigorta şirketleri, anonim şirket şeklinde kurulan holdingler, döviz büfesi işleten şirketler, umumi mağazacılıkla uğraşan şirketler, tarım ürünleri lisanslı depoculuk şirketleri, ürün ihtisas borsası şirketleri, bağımsız denetim şirketleri, gözetim şirketleri, teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketleri, Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi şirketler ile serbest bölge kurucusu ve işleticisi şirketleri), kuruluş izni ile birlikte verilir. Bu şirketler, izin başvurusunda;

a) Şirket kurucularının imzaları noterce onaylanmış esas sözleşme örneğini,
b) Başlangıç sermayesinin tamamen ödendiğine dair banka mektubunu,
c) Esas sözleşme ile yönetim kuruluna imtiyazlı veya itibari değerinin üzerinde pay çıkarma veya rüçhan hakkını sınırlandırma yetkilerinin verilmesi halinde, bunların ve kayıtlı sermaye sisteminin kabul edilmesinin gerekçelerini içeren kurucular tarafından imzalanmış ***beyanı***

dilekçe ekinde verirler (Tebliğ, m.6/f.1-2).

Halihazırda esas sermaye sistemine tabi olan kapalı (halka açık olmayan) anonim şirketler de, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü'nden izin almak şartıyla, esas sözleşmelerini değiştirip kayıtlı sermaye sistemine geçebilirler(Tebliğ, m.5/f.1). Kayıtlı sermaye sistemine geçecek bu şirketlerde ***esas[7] sermayenin tamamının ödenmiş ve de sermayenin karşılıksız kalmamış olması***, ayrıca esas sözleşmelerinde ***en az***;

a) Başlangıç sermayesi,
b) En fazla ***beş yıl*** olmak üzere yönetim kuruluna verilen sermayeyi kayıtlı sermaye tavanına kadar artırma yetkisinin süresi, sürenin başlangıç ve bitiş tarihleri,
c) Kayıtlı sermaye tavanı,
ç Yönetim kurulunun sermaye artırımına ilişkin kararının ne şekilde ilan edileceği,

hususlarının belirtilmesi zorunludur (Tebliğ, m.5/f.2-3).

Sonradan kayıtlı sermaye sistemine geçmek isteyen anonim şirketler de, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü'ne başvurarak izin alırlar. Bu izin; TTK'nın 333. maddesi uyarınca

[7] Halka Açık Olmayan Şirketlerde Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ'in 5nci maddesinin ikinci fıkrasında "çıkarılmış sermayenin" ifadesi kullanılmış olmakla birlikte, kanımızca burada kastedilen "esas sermaye"dir. Zira, kayıtlı sermaye sistemine geçen şirketin önceden tabi olduğu sistem esas sermaye sistemidir ve esas sermaye sisteminde çıkarılmış sermaye sözkonusu değildir. Çıkarılmış sermaye, kayıtlı sermaye sisteminde kullanılan bir kavramdır. Tebliğde yer alan bu hususun yazım hatasından kaynaklandığı tahmin edilmektedir.

esas sözleşme değişikliği izne tabi olan şirketlere, esas sözleşme değişikliği izni ile birlikte verilir. Sonradan kayıtlı sermaye sistemine geçmek isteyen şirketler, izin başvurusunda;

a) Yürürlükte bulunan, tüm değişiklikleri içeren ve tek bir metin haline getirilmiş, şirketi temsile yetkili kişilerce onaylanmış esas sözleşme örneğini,
b) Şirket yönetim kurulunca hazırlanmış esas sözleşmede yer alacak kayıtlı sermaye maddesi taslağı ile esas sözleşmesinin kayıtlı sermaye sistemine uyum sağlaması için değişmesi gereken diğer maddelerine yönelik değişiklik taslaklarını,
c) Şirket sermayesinin tamamen ödendiğine ve sermayenin karşılıksız kalmadığına ilişkin yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir raporunu,
ç) Son ***üç yıla*** ait bilanço ve gelir tablosunu,
d) Esas sözleşme ile yönetim kuruluna imtiyazlı veya itibari değerinin üzerinde pay çıkarma veya rüçhan hakkını sınırlandırma yetkilerinin verilmesi halinde, bunların ve kayıtlı sermaye sistemine geçilmesinin gerekçelerini içeren şirketi temsile yetkili kişilerce imzalanmış beyanı,
e) Bağımsız denetime tabi olan şirketlerde denetleme raporunu,

dilekçe ekinde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü'ne verirler (Tebliğ, m.6/f.3).

Esas sermaye sisteminden kayıtlı sermaye sistemine geçmek için Bakanlıktan izin alındıktan sonra, genel kurul usulüne uygun olarak toplantıya çağrılır. Genel kurul, TTK'nın 421. maddesinin birinci fıkrasındaki nisaplarla, şirketin kayıtlı sermaye sistemine geçilmesine ilişkin esas sözleşme değişikliklerini karara bağlar (Tebliğ, m.7/f.1). Bir başka deyişle, bu genel kurul kararı, esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, şirket sermayesinin ***en az yarısının*** temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan ***oyların çoğunluğu*** ile alınır. İlk toplantıda öngörülen toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin ***en az üçte birinin*** toplantıda temsil edilmesidir (TTK, m.421/f.1).

Kayıtlı sermaye sistemine geçilmesine dair esas sözleşme değişikliği genel kurulca onaylandıktan sonra ise ticaret siciline tescil ve ilan ettirilir(Tebliğ, m.7/f.3).

İster kuruluşta isterse sonradan kayıtlı sermaye sistemine geçilmiş olsun, kayıtlı sermaye tavanı başlangıç sermayesinin ***beş katından fazla*** olamaz (Tebliğ, m.5/f.5). Örneğin; şirketin kayıtlı sermaye sistemine ilk geçtiğinde sahip olduğu sermaye tutarı TTK'nın asgarî tutar olarak aradığı 100.000 TL'den ibaret ise, kayıtlı sermaye tavanı en fazla 500.000 TL olarak belirlenebilir.

3- KAYITLI SERMAYE SİSTEMİNE GEÇMENİN AVANTAJLARI

Sermaye artırımına, esas sermaye sisteminde genel kurul, kayıtlı sermaye sisteminde ise yönetim kurulu karar verir **(TTK, m.456/f.2)**. Bu itibarla, kayıtlı sermaye sistemine geçmenin ilk avantajı, esas sermaye sisteminde sermaye artırımına genel kurulca karar verilmesinin şart olması nedeniyle, genel kurul toplantısına ilişkin prosedürlerin ve toplantı yapmanın doğuracağı maliyetlerin ortadan kaldırılmasıdır.

Bilindiği üzere, anonim şirket genel kurulu, toplantıya, esas sözleşmede belirtilen şekilde, internet sitesi açmakla yükümlü olan şirketler internet sitelerinde ve her halde Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilan ile çağrılır. Ayrıca, "toplantı günü ile gündemin" ve "ilânın çıktığı veya çıkacağı gazetelerin", pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, iadeli taahhütlü mektupla bildirilmesi de gerekmektedir. Kanun, genel kurul toplantısına çağrının, ilân ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden ***en az iki hafta önce*** yapılmasını şart koşmuştur.

Diğer yandan, TTK'nın 407'nci maddenin üçüncü fıkrasında "*333'üncü madde gereğince belirlenen şirketlerin genel kurul toplantılarında Gümrük ve Ticaret Bakanlığının temsilcisi de yer alır. Diğer şirketlerde, hangi durumlarda Bakanlık temsilcisinin genel kurulda bulunacağı ve genel kurul toplantıları için temsilcilerin görevlendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar ile bunların nitelik, görev ve yetkileri ayrıca ücret tarifeleri Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Bakanlık temsilcisinin toplantıya katılma giderleri ve ücretleri ilgili şirket tarafından karşılanır.*" denilmiştir. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı da anılan fıkranın vermiş olduğu yetki çerçevesinde, Bakanlık temsilcisi bulundurulması zorunlu olan genel kurul toplantılarını "Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik[8]" ile belirlemiştir.

Buna göre, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca yayımlanan tebliğle (Anonim ve Limited Şirketlerin Sermayelerini Yeni Asgari Tutarlara Yükseltmelerine ve Kuruluşu ve Esas Sözleşme Değişikliği İzne Tabi Anonim Şirketlerin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ) belirlenip ilân edilen anonim şirketlerin (*bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, tüketici finansmanı ve kart hizmetleri şirketleri, varlık yönetim şirketleri, sigorta şirketleri, anonim şirket şeklinde kurulan holdingler, döviz büfesi işleten şirketler, umumi mağazacılıkla uğraşan şirketler, tarım ürünleri lisanslı depoculuk şirketleri, ürün ihtisas borsası şirketleri, bağımsız denetim şirketleri, gözetim şirketleri, teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketleri, Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi şirketler ile serbest bölge kurucusu ve işleticisi şirketleri*) genel kurul toplantılarında mutlak surette Gümrük ve Ticaret Bakanlığı temsilcisi bulunacaktır. Anılan Yönetmelik uyarınca, diğer şirketlerin, gündeminde sermayenin artırılması konusu bulunan genel kurul toplantılarında da Bakanlık Temsilcisinin bulundurulmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Dolayısıyla, ister Bakanlık iznine tabi olsun, isterse olmasın, esas sermaye sistemine tabi anonim şirketlerin sermaye artırım kararı alacakları genel kurul toplantılarında Bakanlık temsilcisi bulundurmaları gerekecektir. Bakanlık temsilcisi bulunması gereken bu genel kurul toplantılarında, Bakanlık temsilcisinin yokluğunda alınan sermaye artırım kararları geçerli olmayacaktır.

Buna karşılık, kayıtlı sermaye sistemine geçen anonim şirketlerin, sadece "*kayıtlı sermaye sistemine geçilmesine, kayıtlı sermaye sisteminden çıkılmasına ve kayıtlı sermaye tavanının arttırılmasına*[9]" ilişkin genel kurul toplantılarında Bakanlık Temsilcisi bulundurmaları yeterli olacaktır. Zira, kayıtlı sermaye sistemine geçiş için aranan Bakanlık izni sadece sisteme geçilmesi için sözkonusu olup, ***kayıtlı sermaye sistemine geçmesine izin verilen şirketlerin kayıtlı sermaye tavanı içinde yapacakları sermaye artırımlarında Bakanlık izni aranmaz*** (Tebliğ, m.6/f.1).

---

[8] 28 Kasım 2012 tarihli ve 28481 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

[9] Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik'in 32. maddesine göre "kayıtlı sermaye tavanının arttırılmasına" ilişkin genel kurul toplantılarında Bakanlık temsilcisi bulundurulması bütün anonim şirketler için bir zorunluluk olarak öngörülmüş iken; Halka Açık Olmayan Şirketlerde Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ'in 5. maddesinin yedinci fıkrasında Kuruluşu ve esas sözleşme değişikliği Bakanlık iznine tabi olan şirketlerin dışındaki şirketlerde, kayıtlı sermaye tavanının arttırılmasına ilişkin esas sözleşme değişiklikleri Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın iznine tabi olmadığı belirtilmiştir. Normlar hiyerarşisi bakımından Yönetmelik hükmünün esas alınması gerekmekle birlikte, bu hususu bahsigeçen Bakanlığın anılan ikincil düzenlemeleri hazırlarken dikkatinden kaçtığı düşünülmektedir.

Ayrıca, kayıtlı sermaye sistemine geçen anonim şirketlerde, kayıtlı sermaye tavanı, çıkarılmış sermayenin kayıtlı sermaye tavanına ulaşıp ulaşmadığına bakılmaksızın esas sözleşme değiştirilerek yükseltilebilir. Kayıtlı sermaye sistemine geçilmesinden sonra izleyen dönemlerde kayıtlı sermaye tavanı, esas sözleşmenin değiştirileceği genel kurul toplantısı sırasındaki çıkarılmış sermayenin ***en fazla beş katı*** olarak belirlenebilir. (Tebliğ, m.5/f.5). Örneğin; kayıtlı sermaye sistemine ilk geçildiğinde şirketin kayıtlı sermaye tavanı 500.000 TL olarak belirlenmiş ve sermayenin 300.000 TL'si çıkarılmış ise, bir sonraki esas sözleşme değişikliğinde kayıtlı sermaye tavanı 1.500.000 TL olarak belirlenebilir.

Kayıtlı sermaye sistemine geçmenin bir diğer önemli avantajı ise sözleşmeli avukat bulundurma yükümlülüğüne dairdir. 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu (AK[10])'nun 35nci maddesinin üçüncü fıkrasında "*Türk Ticaret Kanununun 272'nci maddesinde ön görülen esas sermaye miktarının beş katı veya daha fazla esas sermayesi bulunan anonim şirketlerin sözleşmeli bir avukat bulundurmak zorunda oldukları*" belirtilmiştir. Bu nedenle, ***esas sermaye miktarı 250.000 TL ve üzerinde olan anonim şirketler*** sözleşmeli bir avukat bulundurmak zorundadırlar. Anılan yükümlülük, kuruluş esas sermayesi 250.000 TL ve üzeri olan anonim şirketlerde, şirketin tüzel kişilik kazanması ile birlikte, yani şirketin ticaret siciline tescil edilmesi ile birlikte **(TTK, m.355/f.1)**; kuruluş esas sermayesi 250.000 TL'nın altında olmakla birlikte sermaye artırımı sonrasında esas sermaye miktarı 250.000 TL ve üzerine çıkan anonim şirketlerde ise, sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararının ticaret siciline tescil ettirildiği anda doğmaktadır **(TTK, m.456/f.4, m.355/f.1)**.

1136 sayılı Kanunun bu konuda aradığı koşul, şirketin esas sermayesine ilişkin olduğundan, esas sermayenin ödenmiş olup olmadığının bu yükümlülüğe bir etkisi bulunmamaktadır. Bir başka deyişle, anonim şirketin ödenmiş sermayesi 250.000 TL'nin altında kalsa dahi, tescil edilmiş esas sermayesi 250.000 TL ve üzerinde ise, avukat bulundurma yükümlülüğü doğmuş kabul edilecektir.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı tarafından, 21 Aralık 2015 tarihli ve 29569 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Avukatlık Asgarî Ücret Tarifesi'ne göre, Avukatlık Kanunu'nun 35. maddesi gereği sözleşmeli avukat bulundurması gereken anonim şirketler, bu avukatlara, 2016 yılında asgarî ***1.500 TL*** aylık ücret ödeyeceklerdir.

Avukatlık Kanunu'nun 35. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, esas sermayesi 250.000 TL ve üzeri olduğu halde sözleşmeli avukat bulundurma yükümlülüğünü yerine getirmeyen anonim şirketlere ise, Cumhuriyet Savcısı tarafından, sözleşmeli avukat tayin etmedikleri her ay için, sanayi sektöründe çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için suç tarihinde yürürlükte bulunan, asgarî ücretin ***iki aylık brüt tutarı kadar idarî para cezası*** verilecektir.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun 30/12/2015 tarihli ve 2015/1 sayılı kararı ile milli seviyede tek asgari ücret tespitine karar verilmiş ve asgari ücretin brüt tutarı *01/01/2016-31/12/2016 döneminde* ***1.647 TL*** olarak belirlenmiştir[11]. Bu itibarla, esas sermayesi 250.000 TL ve üzeri olan, ancak sözleşmeli avukat bulundurmayan anonim şirketlere, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Cumhuriyet Savcısı tarafından verilecek idari para cezası, *01/01/2016-31/12/2016 döneminde* ***aylık 3.294 TL*** olarak uygulanacaktır. Örneğin; 2016 yılının Ocak ayında sözleşmeli avukat bulundurma zorunluluğu doğduğu halde altı ay boyunca sözleşmeli avukat bulundurmayan bir anonim şirkete, 7.209 TL

[10] 7/4/1969 tarih ve 13168 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

[11] 31 Aralık 2015 tarihli ve 29579 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

(3.294x6=19.764 TL) idari para cezası verilecektir. Bu zorunluluğun 2016 yılı boyunca yerine getirilmemesi halinde ise şirkete 39.528 TL (3.294 x 12=39.528 TL) idarî para cezası verilecektir.

Dikkat edileceği üzere, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35nci maddesinin üçüncü fıkrası, 6762 sayılı ETK'nın 272'nci maddesine yollamada bulunmuştur. 6762 sayılı ETK ise, TTK'nın 1533üncü maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. 6103 sayılı Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 7'nci maddesinde, "Bu Kanun'un ve Türk Ticaret Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle, 6762 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılan veya değiştirilen maddelerine diğer mevzuat tarafından yapılmış bulunan yollamalar, Türk Ticaret Kanunu'nda o maddeleri karşılayan hükümler varsa onlara yapılmış sayılır." denilmiştir.

Dolayısıyla, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35'inci maddesinin üçüncü fıkrasının hangi anonim şirketlere uygulanacağı hususunda TTK'nın - ETK'nın 272'nci maddesine karşılık gelen- 332'nci maddesine bakmak gerekir. Ancak, ETK'da sadece *esas sermaye sistemi benimsendiği halde,* TTK'da esas sermaye sistemi ile birlikte kayıtlı sermaye sistemine de yer verilmiş ve 332'nci madde bu ikili ayrıma göre düzenlenmiştir. Anılan maddeye göre, esas sermaye sistemini kabul eden anonim şirketlerin kuruluştaki esas sermayelerinin ***50.000.-TL'den***, kayıtlı sermaye sistemini kabul eden ancak halka açık olmayan anonim şirketlerin başlangıç sermayesinin ise ***100.000.-TL'den*** az olmaması gerekmektedir **(TTK, m.332/f.1)**.

Avukatlık Kanunu'nun 35inci maddesinin üçüncü fıkrasında "esas sermaye miktarının beş katı veya daha fazla esas sermayesi bulunan anonim şirketler" denildiğinden, sadece esas sermaye sistemini benimseyen anonim şirketler sözkonusu yükümlülüğün kapsamına girmekte; kayıtlı sermaye sistemini benimseyen anonim şirketler, kayıtlı sermaye tavanları, başlangıç ve çıkarılmış sermayeleri ne olursa olsun, avukat bulundurmakla yükümlü olmamaktadır. Zira, ETK'da yer almasa da, mülga 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu halka açık anonim ortaklıklarda kayıtlı sermaye sistemine yer veriyordu. Ancak, Avukatlık Kanunu'nun m.35/f.3 hükmü sadece esas sermaye sistemindeki anonim şirketleri içeriyor, kayıtlı sermaye sistemindeki halka açık anonim şirketlere dair bir ibareye yer vermiyordu. Dolayısıyla, kayıtlı sermaye sistemini benimseyen kapalı anonim şirketlerde, sözleşmeli avukat bulundurma zorunluluğunun aranmayacağı değerlendirilmektedir. Bu yönüyle, kayıtlı sermaye sistemini benimseyen anonim şirketlerin sözleşmeli avukata ödenecek ücretten kurtulmaları da mümkündür.

4- ÖZET ve SONUÇ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, halka açık olmayan anonim şirketlere, esas sermaye sistemi yanında kayıtlı sermaye sistemini benimseme imkanı tanımıştır. Halka açık olmayan anonim şirketler kuruluşta kayıtlı sermaye sistemini seçebilecekleri gibi, sonradan esas sözleşme değişikliğine giderek de kayıtlı sermaye sistemine geçebilirler. Kayıtlı sermaye sistemini kabul edecek şirketlerde başlangıç sermayesinin en az 100.000 TL olması ve bunun tamamının ödenmiş olması gerekir. Kayıtlı sermaye tavanı ise başlangıç sermayesinin beş katından fazla olamaz.

Sermaye artırımına, esas sermaye sisteminde genel kurul, kayıtlı sermaye sisteminde ise yönetim kurulu karar verir. Bu çerçevede, kayıtlı sermaye sistemine geçmenin şirkete sağlayacağı ilk temel avantaj, esas sermaye sisteminde sermaye artırımına genel kurulca karar verilmesinin şart olması nedeniyle, genel kurul toplantısına ilişkin prosedürlerin ve toplantı yapmanın doğuracağı maliyetlerin ortadan kaldırılmasıdır. Kayıtlı sermaye sistemine geçmenin bir diğer önemli avantajı ise sözleşmeli

avukat bulundurma yükümlülüğüne dairdir. 1136 sayılı Avukatlık Kanunun 35'inci maddesinin üçüncü fıkrasında açıkça belirtilmediğinden, kayıtlı sermaye sistemini benimseyen kapalı anonim şirketlerde, sözleşmeli avukat bulundurma zorunluluğu da aranmayacaktır. Bu çerçevede, anonim şirketlerin kayıtlı sermaye sistemini benimseyerek sözleşmeli avukat bulundurma ve her bu avukata asgarî 18.000 TL ödeme yükümlülüğünden kurtulmaları mümkündür. Kayıtlı sermaye sistemi seçen şirketlerin, arzu ederlerse sonradan bu sistemden ayrılıp esas sermaye sistemine dönmeleri de mümkündür. Dolayısıyla, TTK ile halka açık olmayan anonim şirketlere de tanınan kayıtlı sermaye sistemini seçme imkanının, çalışmamızda ele alınan temel avantajları nedeniyle halka açık olmayan anonim şirketler tarafından da yavaş yavaş tercih edilmeye başlayacağını düşünmekteyiz.

KAYNAKÇA

- Komisyon Raporu : Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu, Esas No:1/324, TBMM Tutanak Dergisi, Dönem:23, Yasama Yılı:2, S.Sayısı:96, Nr.112
- Şirket İstatistikleri Bülteni, Haziran 2014, sayı:11, http://icticaret.gtb.gov.tr/data/5315a212487c8e0fd48d2262/Şirket İstatistikleri Bülteni (Haziran-2014).pdf, Erişim:19/12/2015
- T.C. Yasalar (09.07.1956) 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Ankara: Resmi Gazete (9353 sayılı)
- T.C. Yasalar (14.02.2011) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Ankara: Resmi Gazete (27846 sayılı)
- T.C. Yasalar (07.04.1969) 1136 sayılı Avukatlık Kanunu, Ankara: Resmi Gazete (13168 sayılı)
- T.C. Yönetmelikler (28.11.2012) Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik, Ankara: Resmi Gazete (28481 sayılı)
- T.C. Tebliğler (19.10.2012) Halka Açık Olmayan Şirketlerde Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ, Ankara: Resmi Gazete (28446 sayılı)
- T.C. Tebliğler (15.11.2012) Anonim ve Limited Şirketlerin Sermayelerini Yeni Asgari Tutarlara Yükseltmelerine ve Kuruluşu ve Esas Sözleşme Değişikliği İzne Tabi Anonim Şirketlerin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ, Ankara: Resmi Gazete (28468 sayılı)